ئادىل تۇنىياز

دېڭىزدىكى كوپا

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

ئادىل تۇنىياز

دېڭىزدىكى كوپا

(شېئىرلار)

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

图书在版编目(CIP)数据

大海里的街道/阿迪里·土尼亚孜著.—北京：民族出版社，2006.3

ISBN 7-105-07584-8

Ⅰ.大… Ⅱ.阿… Ⅲ.诗歌—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言）

Ⅳ.I227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 022132 号

出版发行：民族出版社 http://www.e56.com.cn
社 址：北京市和平里北街 14 号 邮编：100013
电 话：010-64290862 (维文室)
印 刷：北京迪鑫印刷厂
版 次：2006年3月第 1 版 2006年3月北京第 1 次印刷
开 本：850 毫米×1168 毫米
印 张 12.625
印 数：0001-2500 册
定 价：28.00 元

كىرىش سۆز

شائىر ئېگىز ـ ئېگىز بىنالار ئارىسىدا غۇيۇلداپ كېتىۋاتقان ماشىنىلار ۋە ئالدىراش كىشىلەر توپىغا جىمجىت سوئال تاشلىدى. يېڭى ياغقان قاردەك بۇ گۈزەل شېئىرلار قارىماققا نۇرغۇن نەرسىنى كۆمۈپ قويغاندەك، ئۆز ئىچىگە ئالغاندەك قىلىدۇ. بىز ئۇنىڭغا چۆككەن چاغدا ئەتراپىمىزدىكى تونۇش شەيئىلەردىن بۇرۇن بايقىمىغان يېڭىلىقنى بايقايمىز، كۈندىلىك تۇرمۇشىمىزدىن سىڭىپ كىرىۋاتقان بەزى زامانىۋى يېڭىلىقلاردىن شۈبھىلىنىپ قالىمىز، شۇنداقلا ئۆز ھاياتىمىزدىكى بوشلۇقلارغا يېڭىۋاشتىن نەزەر سالىمىز.

شائىر بىزنىڭ ئارىمىزدىكى قىزغىن ئەمما تەنھا پىكىر يۈرگۈزگۈچى. ئۇنىڭ تەپەككۇر تورى مەۋجۇتلۇقىمىزدىكى ئەڭ ئۇششاق ھادىسىلەردىن باشلاپ كائىناتقىچە سوزۇلغان. يەرشارىلىشىش دولقۇنىدا كىچىكلەپ كېتىۋاتقان ئادەم ئىركىمىشىۋاتقان سۆۋەرەك، سۇ، كومپيۇتېر، قەدىمكى مەدەنىيەت ئىزنالىرىدىن شائىرنىڭ ھاياجانلىق بايقىشى، رېئال دەقىقىلەردىكى تارىخىي تۇيغۇ، جىنسىي ئېنېرگىيە بولۇپ ئىپادىلىنىۋاتقان بىر مىللەتنىڭ ھاياتىي كۈچى ... مانا بۇلار ئادىلىنىڭ شېئىرلىرى ئارقىلىق قەلب ئەينىكىمىزدە ئەكس ئېتىۋاتقان شولىلاردۇر. شائىر بۇلارنى بەزىدە قوشاقتەك ئاددىي مىسرالار بىلەن ئۇدۇللا ئىپادىلىسە، بەزىدە چاچما نەسىر، ئىشارە، ئوخشىتىش، دىئالوگ ۋە ئۇزۇن ـ ئۇزۇن غالجىر

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

مىسرالار بىلەن شېئىرنىڭ قېلىپىنى بۇزۇپ تاشلايدۇ. بىراق، نېمىلا بولمىسۇن ئۇ ئانا تىلىنىڭ ئەڭ قىزغىن ھىمايىچىسى، ئەنئەنىۋى مەدەنىيەتنىڭ سادىق مۇرىتى، شېئىر ئارقىلىق يېڭى تەپەككۇر يوللىرى ئۈستىدە تىنىمسىز ئىزدەنگۈچى.

مەيلى ئۇ ئۆز شېئىرىنى ئىنگلىزچە يېزىپ خەلقئارالىق تور ۋە ئامېرىكىدىكى شېئىرىيەت مەجمۇئەلىرىدە ئېلان قىلغىنىدا بولسۇن، مەيلى پۈتۈن زېھنىنى، كېچە-كۈندۈزلىرىنى ئىجادىيەتكە بېغىشلىغاندا بولسۇن، ئادىل تۇنىياز ئارىمىزدىكى ئۆز مەسئۇلىيىتى ۋە غايىسى ئۈچۈن ئالدىراۋاتقان قەلەم ساھىبلىرىنىڭ بىرى. شۇنداق بولغاچقا، دوستلىرى بوش ۋاقىتلاردا ئۇنى خالىغانچە تاپالمايدۇ، چۈنكى، ئۇنىڭ قولىدا تېلېفون يوق، پەقەت كۆڭۈل تېلېفونى توختىماي جىرىڭلاپ تۇرغان ۋە ئۇنى ئىلىشقا مۇۋەپپەق بولالمىغان كىشىلەرلا شائىرنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن قانداق ئەھمىيەتلىك ئىش قىلىۋاتقانلىقىنى چۈشىنىدۇ. بەس-مۇنازىرە قايناپ كەتكەن تور چايخانىلىرىدا ئۇ يەنە يوق، چۈنكى ئۇمۇ شۇنداق سىردىشىشلارنى چىن كۆڭلىدىن سېغىنسىمۇ، بىر مىللەتنىڭ شېئىرىي ئاۋازىنى دۇنياۋى سىرداشلىق دەرىجىسىگە كۆتۈرۈش ئۈچۈن ئۇ باشقىلاردىنمۇ بەك ئالدىراشقا، باشقىلاردىنمۇ كۆپ ۋاقىتقا ۋە تېخىمۇ كۆپ سۈكۈتكە موھتاج.

ئادىل تۇنىياز 1970-يىلى قەشقەر قاغىلىقتا تۇغۇلغان، تۇنجى شېئىرى «سۈزۈك سۇ» 1982-يىلى «شىنجاڭ ئۆسمۈرلىرى» گېزىتىدە ئېلان قىلىنغاندىن باشلاپ ھەر قايسى مەتبۇئاتلاردا ئارقا-ئارقىدىن ئەسەرلىرى ئېلان قىلىنىپ كەلگەن. 1988-يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئەدەبىيات فاكۇلتېتىغا ئوقۇشقا كىرگەن. 1992-يىلى ئۇ ئالىي مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان چېغىدىلا تۇنجى شېئىرلار توپلىمى «سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا» نەشر قىلىنغان. شۇنىڭدىن كېيىن «بوبتاق

شائىرنىڭ مەخپىيىتى»، «چومبەلدىكى كۆز» قاتارلىق شېئىر توپلاملىرى ۋە «پەيغەمبەر دىيارىدا كېچىلەر» ناملىق ماقالە ـ ئوبزورلار توپلىمى نەشر قىلىنغان. «دېڭىزدىكى كوچا» ناملىق شېئىرلار توپلىمى شائىرنىڭ بەشىنچى كىتابى بولۇپ، ئۇنىڭغا شائىرنىڭ «سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا» ناملىق كىتابىغا كىرگۈزۈلگەن ۋە كىرگۈزۈلمىگەن دەسلەپكى مەزگىلدىكى شېئىرلىرى ۋە يېقىنقى ئىككى يىل ئىچىدە يازغان يېڭى شېئىرلىرى كىرگۈزۈلگەن.

سىز «دېڭىزدىكى كوچا» ناملىق بۇ توپلامنى ئوقۇغىنىڭىزدا، شائىرنىڭ شېئىرىيەتتە بېسىپ ئۆتكەن يوللىرىنى تولۇق كۆرۈپ يەتكەندىن باشقا ھەر قانداق ھۆزۈرمۇ ئورنىنى باسالمايدىغان چوڭقۇر بىر شېئىرىي لەززەتنىڭ سىزنى ئاستا ـ ئاستا مەستخۇش قىلىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىسىز ۋە بارا ـ بارا بۇ شېئىرلارغا خۇمار بولۇپ قالىسىز.

مۇندەرىجە

سۆيۈپ قالسام سىنى ناۋادا

(1987 ـ يىلدىن 1991 ـ يىلغىچە)

بالىلىق 3
كېچەلمەيمەن 6
قىش 7
ياغماقتا يامغۇر 8
سەن باھارنى سېغىنمىدىڭمۇ 9
يىراق جاي 11
سۆيۈپ قالسام سىنى ناۋادا 12
دوقمۇش 14
يۈرىكىم سۆزلەيدۇ 17
دان تۆتقان شېئىر 19
يىنىمدىكى ئادەمگە 21
سەھرادىكى غېرىب كۆلبەمدە 23
يولۇچى 25
چۈشكە قايتىش 27
كىچىككىنە يېزا بازىرى 29
چۆچەكلىرىم 34
ئالتۇن قونچاقلىق مەلىكە 38
كەپىلىك 40
بىر چىغىر يول 42
رەسسام 43

پەردە كەينىدە 44
تۇغۇلغان كۈنۈڭ 46
سالام دېرىزە 48
قىش.. 50
قۇش يۈرىكى يوپۇرماق 52
كۆن شەرقتىن پاتار غەربكە........................... 54
تاغلىق شەھەر 57
خەت 59
بىر تال قۇرت 62
خوش، چۆچەكلەر 63
قىز 65
ۋاقىتنىڭ سىرتىدا 67
قۇشلارنىڭ خېتى 69
ئۆمۈچۈك ناخشىلىرى (داستان) 71

كېچە مېنىڭ كارىۋىتىمدا

(2003 ـ يىلدىن 2005 ـ يىلغىچە)

ئىككىنچى ئوغلۇم 93
قىلىچ 95
ئايلىنىش 97
كىتاب 99
ئىككى مۈشۈكلۈك جۇۋان 101
مازار يۆتكەش.. 104
رابىيە ـ سەئىدىنىڭ تويى 128
كورلىلىق چوكان 129
تاغلار 131
دالا تامىقى 133

قۇتلۇق كۈن 135
ئەلىنىڭ تۇخۇمى 137
چىش يۇدۇرۇش 141
مۇناجات 143
سۇ 145
چۈشتىن كېيىن 147
دېرىزە ئالدىدا 149
كۆز تامچىلىرى 151
توقال 153
شەھەردىن چىقىش 155
ئۈستەل چىرىقى ناخشىسى 157
ستوكھولىمدىكى ئۇيغۇر 158
شەپكەمنى ئۆنتۇپ قاپتىمەن 161
چۈش 163
قېنىم 165
ئويغىتىش 167
تۈنجى قار 169
روزا ھېيت كەلدى 172
ئايدىكى ئىت 174
بەزى كۈنلەر 176
رىۋايەت 179
كەپتەرۋاز 181
تاغلىق شائىر 183
غۇلجىغا سالام 185
سۇۋەرەككە مەدھىيە 188
ئەتلەس 192
كوچىدىكى ئادەم 195
ئائىشەنىڭ بەش پەسلى 197

دېڭىزدىكى كوچا 200
ئانام كەلدى 206
قىيپاش ئۆلۈش 208
34 يېشىم 211
ئىنگلىز تىلى 212
H_2O 215
ئىدىقۇت شەھىرىنىڭ ئۇپۇقىدا 217
چامغۇر 219
ئۇيقۇسىزلىق 222
يەنە بىر تېرە 223
قەدىمىي مىللەتنىڭ شوخلۇقلىرى 226
تېۋىپ 230
يەلتاشما 233
غېرىبنامە 235
كۆكلەم كەلمەكتە 237
يامغۇر پۇرىقى 239
بىھى يېگەن بالىلار 241
ئوچۇق 244
يالغۇز سۆگەت 245
ئۆي ئىشىغا مەدھىيە 246
ئۈرۈمچىدە مۇساپىر 249
ئىككىنچى ئەتىياز 250
ئانا تىل 253
كۆۋرۈكتىن ئۆتۈش 255
ئۈژمە پىشتى 256
توپا رەڭ ئاپتاپ 258
ئۈزۈلگەن تۈگمە قەسىدىسى 260
كىتابلار 262

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

ئەتىگەنلىك شائىر 265
چىرايلار 267
ئىشىكنى ئېچىۋېتىڭلار 269
ئوغۇللىرىمنىڭ چۇمولە پادىشاھلىقى 272
يامغۇر 276
دەريا قىزى.. 277
نۇرغۇنلىغان تاشلار ئىچىدىكى قاشتېشى............ 279
ھۇسەينىيە مەكتىپى 281
تۆكۈۋېتىلگەن تاماقلار 285
دوختۇرخانا 288
سىمدىكى ئادەم 291
مىيىت نامىزىدا چاقىنىغان ئويلار 293
كېچە مېنىڭ كارىۋىتىمدا 295
تارىم دەرياسى.................................... 297
قاغىلىق ياڭىقى 299
كاۋاپچى 301
تونجى ئوغلۇم كىردى مەكتەپكە.................. 304
ئوسمىنىڭ جېنى 311
بىر چىۋىن لەلەڭلەپ ئۇچۇپ يۈرەر 315
دەم ئېلىش كۈنى 317
ئۈزۈم... 319
تەمسىلدە ياشاش.................................. 320
مۇ قۇرۇقلۇقى 321
بەر ئاستى 325
ئاي تولدى 327
ئاۋاز 328
قارياغاچنىڭ ئەگمەچ قوللىرى 330
شام 332

ئالىقاندىن ئالقانغا 333
بازار ئايلىنىش 334
ئوغلۇمنىڭ تىلى چىققان كۈنلەردە.. 336
1970 ـ يىل 338
قۇم، شېغىل تاش، سۇ 340
تامدىكى شائىر 342
كىيىم ئاسقۇدىن كەلگەن پىكىرلەر 345
جىگدە تۈۋى مەسچىت 348
بىر مۈشۈكنىڭ يان كۆرۈنۈشى 350
ئاي كۆرۈندى 351
ياچىۋەك 353
ئون بىرىنچى مىسرادىكى ئادەم 355
يۆتەل 357
ئۇيغۇر 359
كىتابخان 361
غوڭقا 365
يېرىم ئاسمان.. 367
ئاياللار كېسىلى 369
ئىشخانىدىكى يۈز 373
خوتەن.. 375
قارنىڭ تۇغۇلغان كۈنى 377
قاغىلىق 381
ئۆي نەزمىلىرى 384
ياڭاق مېغىزى 387
قۇشقاچلار شاختا 389
تۇز 390
يۇيۇنۇش 392

سۆيۈپ قالسام سىنى
ناۋادا

1987 — 1991

بالىلىق

ئاق قوزىدەك شوخ، تىنىمسىز
بالىلىقىم، بالىلىق.
ئاش يېيىشتە قالتىس باتۇر،
قىلغان ئىشتا چالىلىق.

سۈڭگۈچ ماراپ، چۆنەك ئاتلاپ
قۇشتەك پەرۋاز ئەيلىگەن.
بۇلدۇق ـ بۇلدۇق ئېقىنلاردا
بىر چۆكۈپ بىر لەيلىگەن.

غورا غاجاپ، چىشلار قاماپ
شاختىن شاختا ئاتلىغان.
ئاخشاملىرى قورساق مۇجۇپ
ۋاي ـ ۋايلىغان داتلىغان.

ئانام قاپاق تۇرسە سۆيگەن
گىرە سېلىپ بويىنغا.
قەن دادام دەپ هەر كەچلىكى
گىرىۋالغان قويىنغا.

دوستلار بىلەن توشقان قوغلاپ
كەچ بوپ كەتتى دېمىگەن.

ئانا ئېشىك مۆزدەككەن دەپ
يامانلىغان يېمىگەن.

ئاي تۈڭلۈكتىن مارىلىسا
ئاكام بىلەن تالاشقان.
يۇلتۇزلارنى ساناپ يېتىپ
كۆزگە ئۇيقۇ ياماشقان.

ئوتتەك ئىدى، چوغدەك ئىدى
بىرىنچىگە كۆچكەن چاغ.
«ئا» يازالماي دەپتەر بوياپ
لەۋدىن كۈلكە ئۆچكەن چاغ.

ئۇخلا، دېسە كېچە - كېچە
تاپشۇرۇقلار ئىشلىگەن.
بىرنى يېزىپ، ئوننى جىجىپ،
يۈزلەپ بارماق چىشلىگەن.

دالىلاردا قالدى ناخشام،
دالىلاردا قالدى ئۈن.
قانات ياساپ ئۇچۇپ كەتتى
ئەشۇ ئوتلۇق، ئويناق كۈن.

مەن كۆزۈمنى ئاچقۇچە، ئاھ،
بالىلىقىم خوشلاشتى.
مەن سىلەردەك ئويناي دېسەم
ساقال - بۇرۇت پۇتلاشتى.

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com